

Nyhedsbrev

Retspolitisk Forening – marts 2025

I dette nummer af Retspolitisk Forenings nyhedsbrev kan du læse bestyrelsesmedlem Marianne Olsens kritiske kommentar til den **handleplan mod racisme**, som regeringen har fremlagt.

Marianne Olsen har et andet input, nemlig om en **trussel mod ytringsfriheden**, som udspringer af konflikten i Gaza.

Ytringsfriheden er også emnet for **Jacob Mchangamas nye bog**, som RPF's formand, Noe Munck omtaler.

Johannes Pedersen fra Bedsteforældre for Asyl kritiserer den måde, de danske myndigheder har valgt at modtage **det sidste barn fra de syriske fangelejre**.

Stud.jur. Darjan Afandi er nyt medlem af RPF og skriver om, hvorfor han har meldt sig ind.

OG sæt X i kalenderen lørdag, den 3. maj 2025, hvor vi holder **generalforsamling** og endnu engang uddeler foreningens pris, **Kafkat**. Indkaldelse følger.

Handlingsplanen mod racisme mangler klarhed, skarphed og virkelig målsætning

af Marianne Olsen, bestyrelsesmedlem i RPF

Den 28. februar kaldte Udlændinge- og integrationsministeriet til møde om handlingsplanen mod racisme. Man kan se [handlingsplan mod racisme](#) her. Ingen af de ansvarlige politikere deltog i mødet. Allerede det faktum afslører, at man med en handlingsplan mod racisme undgår at drøfte de virkelig racistiske skavanker som vores samfund lider under.

I forordet spørges der om hvad racisme er, men der er intet svar. Det er helt grotesk at man undgår at definere hvad racisme er, samtidig med at ordet 'race' bliver brugt tre gange i planen.

I det 19. århundrede mente man at man kunne inddele mennesker i forskellige 'racer'. Her i den hvide verden brugte man den form for falsk videnskabelighed til at udnytte de mennesker andre steder fra som man gjorde til slaver eller udstillingsgenstande, og majoriteten af vores

hvide forfædre og -mødre var så uvidende – og hjerteløse – at folk, der blev 'importeret' blev behandlet på den måde. Det er almindeligt kendt, og det behøver ingen uddybning. Efter anden verdenskrig er det efterhånden gået op for folk her i landet, at der kun er én 'race', eller én art, når vi taler om mennesker. Racisme er derfor den fejlagtige antagelse at man kan inddele folk og tillægge dem forskellige egenskaber efter de grupper, de bliver inddelt i.

'Handlingsplanen' som jeg anser for at være et stykke uegnet papir i det antiracistiske arbejde, har dog ét gode, nemlig at den opfordrer til viden. Heri kan jeg kun være enig. Men med viden uden vilje opnår man ingenting, og 'handlingsplanens' uklare sprog er ude af stand til at modarbejde racismen, som bygger på, at mennesker kan inddeles i racer. Men, kan man indvende, mennesker er da forskellige og ser forskellige ud. Det er helt sandt; det er ikke kun en påstand. Nogle folk ligner hinanden mere end andre, men vi hører alligevel til den samme menneskehed.

Dagen efter mordet på Martin Luther King i 1968 udførte den amerikanske lærerinde Jane Elliot et eksperiment med sine skolebørn: Hun gav alle de blåøjede en sløjfe på og fortalte hele klassen at de blåøjede var mindre intelligente end de brunøjede, at de lugtede, og at de skulle behandles sådan, som man plejede at behandle de brunøjede.

Det affødte et ramaskrig. Mange folk blev rasende. Men der var dog nogle mennesker, også blandt de blåøjede, der forstod budskabet og lærte at den slags mobberi er afskyeligt, at mobberen selv er ussel. De blåøjede, der i løbet af et helt modul havde følt hvordan det er at blive nedladende behandlet og foragtet, ømmede sig naturligvis. Jane Elliot svarede, at sådan have de brunøjede det hele deres liv. Processen kalder hun 'brune øjne, blå øjne'.

Tilbage til selve 'handlingsplanen', for den har dog nogle fordele:

Heldigvis er planen blevet opmærksom på den ufattelige diskrimination grønlandere bliver udsat for i Danmark. Gid det vil blive udmøntet i at vi her i landet får udvidet mulighed for at lære grønlandsk. Tænk, hvis vi virkelig kunne lære at forstå befolkningen på den store ø i Arktis. Der bor danske statsborgere, som andre nationer – og jeg tænker på mange andre end amerikanere, - finder inuit eksotiske; det er derimod sjældent at møde en dansker der er velvilligt nysgerrig efter at forstå.

Udlændinge- og integrationsminister Kaare Dybvad Beck (foto D)

Deraf kommer racismen og diskriminationen. Det kan planen heldigvis nu åbne muligheden for.

Men bemærk at Aja Chemnitz Larsen, der er Inuit Ataqatigiits medlem af Folketinget, i et interview blev bedt om at kommentere den antiracistiske plan om at bekæmpe dansk racisme

mod hendes landsmænd, sagde, at det syntes hun godt om, og at det også i hendes øjne skulle gælde andre minoriteter. For vi er alle forskellige, samtidig med at vi ubønhørligt er afhængige af hinanden.

'Handlingsplanen' nævner også antisemitisme. Det er godt at der for længe siden er vedtaget en plan imod antisemitisme, og det er rædselsfuldt at antisemitisme overhovedet eksisterer, for jøder er fuldstændig ligesom andre mennesker – forskellige. Vi bør altid huske på de vise ord af den tidligere overrabbiner Bent Melchior der advarede mod at "slå muslimerne i hovedet med jøderne." Desværre synes danske politikere at være døve for hans gode råd, for hele Folketingets højrefløj bliver ved med netop at misbruge jøder til at slå muslimer med i deres uvidende og uvillige holdning til folk, som de så åbenbart ikke gider forstå, og når de ikke gider forstå det lidt fremmedartede, generaliserer de. Det kan de ikke være bekendt; så er der ingen grund til at være stolt af vores samfund.

Det er påfaldende at 'handlingsplanen' undlader at skrive noget om islamofobi. Islamofobi er en af de modbydelige former for racisme, som er udbredt i det danske samfund. Og der er ellers virkelig god grund til at modarbejde generaliseringer med hensyn til muslimer, ikke mindst fordi det ret ofte sker at jøder og muslimer generaliserer negativt imod hinanden. Det er netop det, der gør Bent Melchiors ord så nødvendige at huske på.

Grundlaget for racisme er generalisering i al almindelighed. Man bør aldrig generalisere; Og selv om det vel næppe kan undgås 100%, bør vi straks gå i rette med os selv, hver gang vi mærker tendensen til at gøre det.

Politikerne selv er meget tilfredse – med sig selv. Det kender vi alt for godt, og når de først er valgt, bliver de væk fra de møder, hvor man kunne have modificeret deres tilfredshed med de realiteter, der her er påvist. Det er uordentligt at sætte embedsmænd til at deltage, for de har principielt ingen holdning.

Konflikten der truer også ytringsfriheden herhjemme

af Marianne Olsen, bestyrelsesmedlem i RPF

(første gang bragt i [Sameksistens](#))

Vi har alle pligt til sammen at beskytte vores rettigheder, sagde Mellempolitisk Samvirkes generalsekretær Tim Whyte, da politikere og ngo'er diskuterede en FN-rapport om den globale trussel mod ytringsfriheden som udspringer af konflikten i Gaza.

Den 12. december var der et debatarrangement på fyrskipet i Frederiksholm Kanal under overskriften ***'Konflikten der truer ytringsfriheden'***

Drøftelserne var arrangeret af [Mellemøstnetværket](#) for folketingspolitikere, pensionerede som nuværende af alle farver, og NGO'er af alle slags, herunder repræsentanter for Retspolitisk Forening og SOS Racisme.

Statsautoriseret debat

Baggrunden for arrangementet var en rapport '*Global threats to freedom of expression arising from the conflict in Gaza*', udarbejdet af FN's særlige rapportør, samt kommentaren '*Krigen i Mellemøsten tegner et billede af, at regeringen kun ønsker en statsautoriseret debat*' af Knud Vilby, som kan læses i Altinget fra den 3. december.

Der var tre oplæg: af Mellemløst Samvirkes generalsekretær Tim Whyte, kommunikationschef i International Media Support (IMS), Sune Buch Segal, og Amnesty International Danmarks seniorrådgiver Paula Larrain, der havde fokus på ytringsfriheden, som er truet i uhyggeligt mange områder af verden.

Hønen eller ægget

Skaber truslerne mod ytringsfrihed konflikter, gør dem værre? Er det hønen og ægget om igen?

Der skal samtale til for med den gamle tænker Andreas Simonsen at forstå, at den, der er blind for uadskilleligheden af udfoldelse og indordning, ender enten i tyranni eller anarki. Det er netop det vi i øjeblikket har at frygte af vore magthavere.

I den senere tid er ytringsfriheden i Danmark også truet, sådan som man kan læse det i rapporten og kommentaren af Knud Vilby, der var ordstyrer ved debatten.

Tim Whyte brugte et billede, der afslører hvor stort et ansvar også civilbefolkningen har: Han fortalte om fælleder i gamle dages England – altså fælles græsningsarealer i landsbyer. Der var mange traditioner og ritualer for at beskytte dem i fællesskab.

For at alle kunne udtale sig i tryghed er deltageres ytringer uden for referat.

Vores fælles ansvar

En af traditionerne var, at man en gang om året samlede hele landsbyens folk: De skulle skridte fælledens omkreds af. Hvis der var folk der havde bygget læskure eller på andre måder var begyndt at indskrænke det fælles rum, rev man skuret ned og genetablerede grænsen. På den måde var det fælles rums grænse også en fælles opgave, som alle tog del i og havde ansvar for.

Når man ser sådan på de forskellige glidninger i tænkning og overbevisninger, er der ingen grund til at se "de kampe, vi har omkring vores rettigheder, som noget, der er til besvær, men nærmere som en vigtig del af at fastholde dem. Men vi bliver nødt til at gøre det sammen og stå op for det fælles rum sammen," sluttede Whyte sin lignelse, idet han lagde eftertryk på '*sammen*'.

Det blev et godt og inspirerende møde med mange forskellige tankegange, meninger og synspunkter, der med undtagelse af Whyte-citatet, blev udtrykt under referatforbud. Men det var i sig selv et signal, at arrangementet fandt sted på et fyrskip, der lyste op i decembermørket.

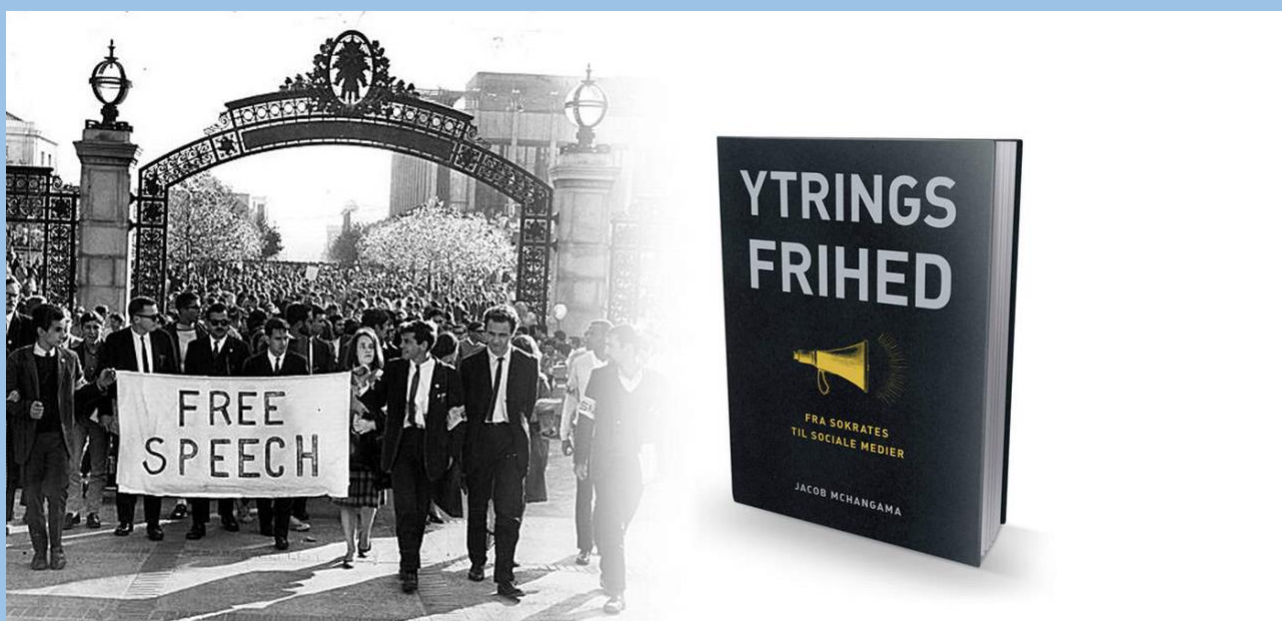
Bogomtale

Jacob Mchangama: Ytringsfrihed - fra Sokrates til de sociale medier

Djøf forlag, 469s., 400 kr.

af Noe Munck, formand for RPF

For mange vil navnet Jacob Mchangama være velkendt fra hans mangeårige indsats som direktør for tænketanken "Justitia" i Danmark. Han bor nu i Nashville i USA, hvor han leder Justitias amerikanske kontor. Som en foreløbig afslutning på sin livslange kamp for ytringsfriheden har han skrevet bogen "Ytringsfrihed – fra Sokrates til sociale medier". Denne bog indeholder en gennemgang af ytringsfrihedens udstrækning og vilkår fra oldtiden til vore dages digitale tidsalder. I første omgang er bogen blevet udgivet på engelsk, men den er efterhånden blevet oversat til andre sprog og foreligger nu i en dansk udgave.

Fra Justitias hjemmeside

Ved sin fremkomst i USA blev bogen mødt med særdeles positive anmeldelser fra bl.a. en professor ved Harvard University og den amerikanske afdeling af PEN (den nationale sammenslutning af journalister). Direktøren for PEN skriver, "at denne uundværlige bog bør være pligtlæsning for alle, der forsvarer ytringsfriheden, og i endnu højere grad for dem, som nærer forestillinger om, at ytringsfrihed er til forhandling".

For Mchangama er det netop et hovedtema, at indskrænkninger i ytringsfriheden vil starte en nedbrydningsproces, hvor det frie og retfærdige samfund ikke kan opretholdes. Det vil ske, selv om indskrænkningerne er båret af etisk meget agtværdige motiver som begrænsning af hadtale, misbrug af ytringsfriheden, anden misinformation og overdrivelser. Som dokumentation gennemgås en række historiske eksempler. Ytringsfriheden er således "ubetinget" og må betragtes som "frihedens store bolværk" i en verden, hvor antallet af frie demokratier er for nedadgående.

Inhuman ligegyldighed vækker forfærdelse, forbløffelse og vrede

af Johannes Pedersen, Bedsteforældre for Asyl

(Teksten blev i første omgang bragt som [indlæg af SOS Racisme](#))

Denne tekst er skrevet som en jule- og nytårshilsen. Desværre er den stadig aktuel.

2024 blev så året, hvor 8-årige syge og på næsten alle måder skrøbelige og svage lille dreng, "Jonas" endelig kom hjem til Danmark efter de mange års lidelser i syriske fangelejre. I Bedsteforældre for Asyl, (BfA) og foreningen Repatriate the Children, (RTC) er vi forfærdede og forbløffede over, at de danske myndigheder har valgt den modtagelse af drengen, som vi på forhånd har advaret kraftigt imod.

Hjemkomst og adskillelse

Jonas blev i forbindelse med evakueringen først adskilt fra sin moster, der har været som hans anden mor, og straks ved ankomsten til Danmark blev han adskilt fra sin mor og alle andre, som han har tilknytning til for at blive anbragt alene blandt ene fremmede personer. Ikke engang hans nærmeste familie i Danmark, bedsteforældre og en moster og de to repræsentanter fra RTC Natascha Rée Mikkelsen og advokat Knud Foldschack, som er drengens advokat, måtte han se. Man skal vist ikke være særlig børnesagkyndig for at sætte sig ind i, hvilket chok det har været for den 8-årige dreng, der gennem sit korte liv gang på gang har mødt brutalitet fra andre mennesker. Bortset fra moderen og hendes tvillingsøster, som sad fanget sammen med ham i teltet i fangelejren i Syrien, så har han kun mødt ganske få voksne, udover netop Natascha og Knud, som ville ham noget godt.

Hvilket forjættet land?

Så kommer han endelig til det "forjættede land, Danmark", som han i årevis har glædet sig til – "lykkelige Danmark" – og bliver ikke alene adskilt fra sin mor, som blev fængslet, han skal opholde sig blandt ene fremmede mennesker, frem for et ophold sammen med sin danske familie.

Syrisk fangelejr (foto fra DR)

Lille modifikation – hvilken mening i brutaliteten?

Det skal retfærdighedsvis oplyses, at Jonas nu i et vist omfang har forbindelse til både sin mor, advokat Knud Foldschack og Natascha Rée Mikkelsen.

Også for mig har brutaliteten mod Jonas ved hjemkomsten til Danmark været en chokerende oplevelse! Hvorfor skulle denne dreng og hans mor behandles så brutalt? I forhold til alle de tidligere hjemtagne fanger fra Syrien, som jo fik lov til at have kontakt til deres familier i Danmark, vælger man at straffe den lille så mishandlede dreng så helt uværdigt, og jeg tilføjer for egen regning forbryderisk facon. Hvorfor?

(den oprindelig artikel slutter med en personlig kommentar)

»Med lov skal man land bygge«

af Darjan Afandi (f. 2003) stud.jur. på Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet (2022), og nyt medlem af Retspolitisk Forening

»Med lov skal man land bygge«. Citatet stammer fra Jyske Lovs fortale, marts 1241. Hovedsageligt ses citatet ovenfor indgangen til Københavns Byrets hovedbygning. Citatet er et citat, der ikke er ukendt blandt den danske befolkning, og særligt ikke iblandt jurister, jurastuderende og juridiske prakti-kere i alle afskygninger.

Dette er derfor også en af årsagerne til, at jeg har meldt mig ind i Retspolitisk Forening. Efter flere rapporter og større kritik af forhastede lovgivningsprocesser og lovsjusk i danske love, fandt jeg ligeledes behovet - sideløbende med mine studier på jura – for at kunne kritisere enkelte dele af de forslag, der gavner staten markant mere end de afsøger balance mellem stat og borger. En sådan praksis udfordrer retssikkerheden, retsstatsprincipper, retsforholdet og almindelige retsnormer.

Jeg har for nyligt haft lejlighed til at afgive flere hørings svar i Retspolitisk Forening, men derudover har jeg publikationer indenfor emner som den militære folkeret, national sikkerhed, straffe-, udlændinge- og menneskeret, med straffeproses, (anti-)terror-lovgivning, samt juridiske og etiske aspekter af krig og konflikt.

Desuden har jeg fået skrevet andre publikationer, der berører specifikke sager, især i det retspolitiske område og tiltag, der giver anledning til kritik af myndigheders og statens opfyldelse af deres pligter og meget andet.

Udover at være medlem af Retspolitisk Forening er jeg også medlem af en række andre foreninger, selskaber og netværk, der berører det juridiske felt. Sideløbende med dette beskæftiger jeg mig også med retshjælp for en række (hovedsageligt) udsatte borgere, der hverken har midlerne eller sproget til at tage kampen op mod myndighederne, når der løbende træffes afgørelser på et forkert grundlag, og dermed underkendes borgeres rettigheder.

Generalforsamling og uddeling af Kafkat

af Merete Kampmann, bestyrelsesmedlem i RPF

Lørdag, den 3. maj holder Retspolitisk Forening den årlige generalforsamling i København, nærmere bestemt i Mellempøkket Samfunds lokaler på Fælledvej, hvor vi efterhånden har været en del år.

Efter generalforsamlingen uddeler vi foreningens pris, Kafkat, med efterfølgende debat.

Indkaldelse til generalforsamling samt mere om emnet for debatten vil blive oplyst senere. Men sæt endelig X i kalenderen allerede nu.

www.retspolitik.dk